

ΑΝΘΡΩΠΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΕΛΟΠΟΙΩΝ

Διονυσίου Ἀθ. Σταματοπούλου

ΑΠΑΝΤΑ

ΜΠΑΛΑΣΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

τοῦ Νομοφύλακος

ΠΑΤΡΑ 2020

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΘ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΕΛΟΠΟΙΩΝ

ΑΠΑΝΤΑ ΜΠΑΛΑΣΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΦΥΛΑΚΟΣ

Μετενεχθέντα εἰς τὴν Νέαν τῆς Μουσικῆς Μέθοδον, παρὰ
ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΑΤΡΑ 2023

«Ἄπαντα Μπαλασίου Ἱερέως τοῦ Νομοφύλακος» Τόμος Β΄

Β΄ ΕΚΔΟΣΗ: 2023 – Ἡλεκτρονικὴ ἔκδοση

Copyright©: Διονύσιος Αθ. Σταματόπουλος

Ἰουστινιανού 26Α, 26333 Πάτρα

Τηλ. 2612 615 5098, 693 690 2180

Email: stamatopoulosdionysis@gmail.com

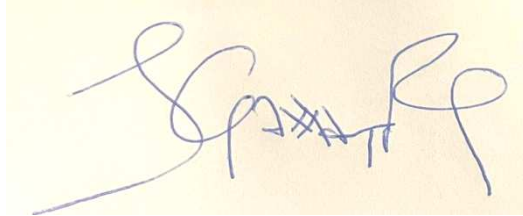
Σελιδοποίηση – στοιχειοθεσία: Μαμάης Μιχαήλ (τηλ. 697 349 6730)

Σχεδιασμός Ἐξωφύλλου: Ἀριστείδης Λιακόπουλος (τηλ. 694 207 0448)

ISMN: 979-0-9016139-4-2

Άφιερῶται
Στή σεβαστή μητέρα μου
Πρεσβύτερα
Εὐαγγελία Σταματοπούλου

Πᾶν γνήσιον ἀντίγραφον φέρει τήν διά κυανῆς μελάνης
ιδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως:

A handwritten signature in blue ink on a yellow background. The signature is stylized and appears to be a cursive representation of a name, possibly 'S. K.' or similar, with a long horizontal stroke extending to the left.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀντιγραφή, ἐκτύπωση ἢ δημοσίευση ἐν μέρει ἢ ἐν
ὅλῳ καθὼς καί ἡ παντός εἴδους χρήση τῆς παρούσης ἐργασίας χωρίς
τήν ἄδεια τοῦ συγγραφέως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β΄ ΤΟΜΟΥ ΑΠΑΝΤΩΝ ΜΠΑΛΑΣΙΟΥ ΊΕΡΕΩΣ

Χαιρετιστήριοι ἐπιστολαὶ.....	6
Προλεγόμενα.....	8
1) Ἀντὶ τοῦ Τρισαγίου Ὑμνου στὶς Δεσποτικὲς ἑορτὲς «Ὅσοι εἰς Χριστὸν» Δύναμις εἰς Ἦχον Πλ. Α΄.....	11
2) Ἀντὶ τοῦ Τρισαγίου Ὑμνου στὶς ἑορτὲς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ «Τὸν Σταυρόν Σου Προσκυνοῦμεν» καὶ Δύναμις εἰς Ἦχον Β΄.....	14
3) Ἀργὰ Ἀλληλουϊάρια τοῦ Ἀποστόλου κατ' Ἦχον. Ἦχος Α΄.....	18
Ἦχος Β΄.....	21
Ἦχος Γ΄.....	24
Ἦχος Δ΄.....	27
Ἦχος Πλ. Α΄.....	29
Ἦχος Πλ. Β΄.....	33
Ἦχος Βαρὺς.....	35
Ἦχος Πλ.Δ΄.....	38
4) Ἀργὰ Χερουβικὰ μετὰ Κρατημάτων κατ' Ἦχον Ἦχος Α΄.....	41
Ἦχος Α΄.....	52
Ἦχος Β΄.....	60
Ἦχος Γ΄.....	70
Ἦχος Δ΄.....	80
Ἦχος Πλ. Α΄.....	90
Ἦχος Πλ. Α΄.....	100
Ἦχος Πλ. Β΄.....	110
Ἦχος Βαρὺς.....	119
Ἦχος Βαρὺς.....	130
Ἦχος Πλ. Δ΄.....	141
Ἀντὶ Χερουβικοῦ τῇ Μ. Πέμπτῃ «Τοῦ Δείπνου Σου τοῦ Μυστικοῦ» Ἦχος Δ΄ (ΑΓΙΑ).....	149
Ἀντὶ Χερουβικοῦ τῷ Μ. Σαββάτῳ	

«Σιγησάτω Πᾶσα Σὰρξ» Ἦχος Πλ. Α΄.....	156
Ἀντὶ Χερουβικοῦ στὶς Θ. Λειτουργίες τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων	
«Νῦν αἱ Δυνάμεις»	
Ἦχος Πλ. Β΄.....	164
Ἦχος Πλ. Δ΄.....	168
4) Ἀργὰ Κοινωνικὰ μετὰ Κρατημάτων κατ' Ἦχον	
Τῶν Κυριακῶν	
Ἦχος Α΄.....	173
Ἦχος Α΄.....	178
Ἦχος Β΄.....	182
Ἦχος Γ΄.....	187
Ἦχος Δ΄.....	192
Ἦχος Δ΄.....	198
Ἦχος Πλ. Α΄.....	205
Ἦχος Πλ. Β΄.....	213
Ἦχος Βαρὺς.....	218
Ἦχος Πλ. Δ΄.....	224
5) Τῆς Ἑβδομάδος	
Τῇ Δευτέρᾳ εἰς Ἦχον Πλ. Δ΄.....	229
Τῇ Τρίτῃ εἰς Ἦχον Δ΄ (ΑΓΙΑ)	234
Τῇ Τετάρτῃ εἰς Ἦχον Πλ. Α΄.....	239
Τῇ Πέμπτῃ εἰς Ἦχον Πλ. Δ΄.....	244
Τῇ Παρασκευῇ εἰς Ἦχον Α΄.....	249
Τῷ Σαββάτῳ εἰς Ἦχον Πλ. Α΄	253
7) Τοῦ Ἑνιαυτοῦ	
Τῇ Πρώτῃ τῆς Ἰνδίκτου εἰς Ἦχον Α΄.....	258
Τῇ Ἑορτῇ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς Ἦχον Α΄.....	263
Τῇ Ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων εἰς Ἦχον Α΄	268
Τῇ Ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων σε εἰς Ἦχον Α΄.....	277
Τῇ Ἑορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰς Ἦχον Α΄.....	283

Τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου εἰς Ἦχον Α΄	288
Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων εἰς Ἦχον Βαρὺν.....	293
Τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ εἰς Ἦχον Α΄	298
Τῇ Ἑορτῇ τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα εἰς Ἦχον Α΄.....	302
Τῇ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ εἰς Ἦχον Α΄.....	308
Τῇ Τετάρτῃ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς εἰς Ἦχον Α΄.....	312
Τῇ Πέμπτῃ τῆς Ἀναλήψεως εἰς Ἦχον Δ΄ (ΑΓΙΑ).....	316
Τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς εἰς Ἦχον Α΄.....	322
Τῇ Κυριακῇ τῶν Ἀγίων Πάντων εἰς Ἦχον Βαρὺν.....	326
Τῇ Ἑορτῇ τῆς Μεταμορφώσεως εἰς Ἦχον Δ΄ (ΑΓΙΑ).....	331
Ἀντὶ Κοινωνικοῦ στίς Προηγιασμένες Θ. Λειτουργίες	
Γεύσασθε καὶ Ἴδετε εἰς Ἦχον Α΄	337

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐν Πάτραις τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 2019

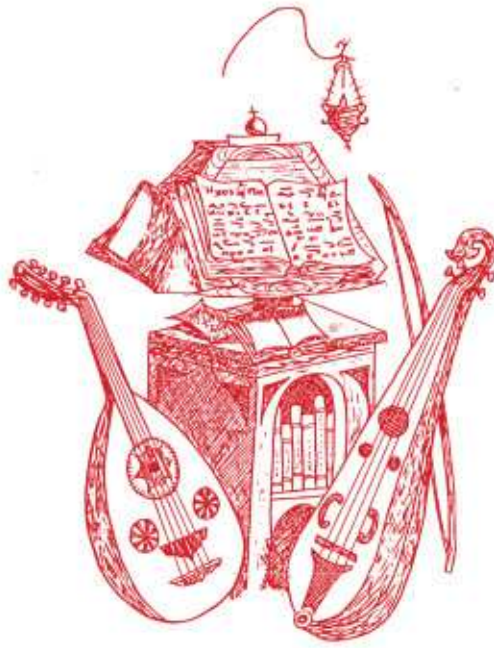
Πρόλογος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. Χρυσοστόμου.

Μετά πολλῆς τῆς χαρᾶς ἐδέχθημεν τό μετά χειρᾶς πόνημα τοῦ κ. Διονυσίου Σταματοπούλου μέ τίτλον «*Ἄπαντα Μπαλασίου Ἱερέως, Τόμος Β΄*», διά τό ὅποιον εὐχαριστοῦμεν καί συγχαίρομεν ἀπό καρδίας.

Εὐλογοῦμεν καί τήν παροῦσαν προσπάθειαν τοῦ κ. Διονυσίου Σταματοπούλου, Ἱεροψάλτου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Πατρῶν καί υἱοῦ τοῦ μακαριστοῦ Ἱερέως π. Ἀθανασίου Σταματοπούλου καί τοῦ εὐχόμεθα ἀπό βάθους καρδίας πλουσίαν τήν χάριν τοῦ Κυρίου ἐπ' αὐτόν, πρὸς εὐόδωσιν τοῦ προσωπικοῦ πνευματικοῦ του ἀγῶνος καί οἰκογενειακὴν πρόοδον καί κατὰ Θεόν εὐτυχίαν.

ὁ Πατριάρχης Χρυσόστομος

Αινεῖτε αὐτόν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρα ...

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Αφού πραγματοποιήθηκε με έπιτυχία ἡ ἔκδοση τοῦ Α' Τόμου τοῦ Μπαλασίου Ἱερέως καί Νομοφύλακος, πλέον ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ νά κρατῇ ἀνά χεῖρας καί τόν Β' Τόμο ὅπως ἄλλωστε εἶχε προεξαγγελθεῖ. Τά προλεγόμενα τοῦ Β' Τόμου θά ἐπικεντρωθοῦν κυρίως στό πῶς πραγματοποιήθηκε ἡ παροῦσα ἔκδοση καί ποιό συνέβαλαν ὥστε αὐτή νά ἔλθῃ στό φῶς μέ ἐπιτυχία.

Ὁμολογουμένως, οἱ δυσκολίες σέ σύγκριση μέ τήν ἔκδοση τοῦ Α' Τόμου ἦταν σαφῶς λιγότερες· κατεβλήθη μεγάλη προσπάθεια νά μήν ἐπαναληφθοῦν τά λάθη τά ὁποῖα ἔγιναν στόν Α' Τόμο, πολλά ἐκ τῶν ὁποίων ἴσως καί νά μήν εἶχαν ἀνιχνευθεῖ ἂν δέν εἶχαν συμβάλει σέ αὐτό οἱ ἀξιότιμοι ἀναγνώστες τούς ὁποίους εὐχαριστοῦμε θερμότατα. Σημειωτέον, ἀναμένεται στό ὄχι ἀπώτερο μέλλον ἡ δεύτερη ἔκδοση τοῦ Α' Τόμου μέ τήν ἀπάλειψη τῶν λαθῶν τῆς πρώτης. Ἐπιπλέον, Ὑπάρχει ἤδη πείρα σχετικά μέ τήν ἐκδοτική ὁπότε ἤμασταν σέ θέση νά δουλεύουμε μεθοδικώτερα καί νά ἀποφύγουμε εὐκολώτερα τίς ὅποιες κακοτοπιές. Σέ κάθε περίπτωση, ἂν τό ἐπιτύχαμε θά κριθῇ ἀπό τό κοινό τό ὁποῖο ἔχει ἄλλωστε καί τόν τελικό λόγο.

Εἴμαστε λοιπόν στήν λίαν εὐχάριστη θέση νά διαθέτουμε πρός χρῆσιν τοῦ φιλόμουσου κοινοῦ καί τόν Β' Τόμο τῶν Ἀπάντων τοῦ Μπαλασίου Ἱερέως καί Νομοφύλακος μέ μουσικές συνθέσεις τῆς Θείας Λειτουργίας ἐνῶ ὁ Α' Τόμος νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι περιελάμβανε συνθέσεις τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τοῦ Ὅρθρου καθώς καί Φῆμες, Πολυχρονισμούς καί συνθέσεις «Εἰς ἄριστον». Συγκεκριμένα, ὁ Β' Τόμος περιλαμβάνει τίς ἐξῆς συνθέσεις: Τόν Σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν καί Δύναμις αὐτοῦ σέ ἦχο β', Δύναμις τοῦ «Ὅσοι εἰς Χριστόν» εἰς ἦχον πλ. α', «Ἀλληλουϊάρια» τοῦ Ἀποστόλου σέ ὅλους τοῦς ἦχους, σειρά Χερουβικῶν σέ ὅλους τοῦς ἦχους καθώς καί «Τοῦ Δείπνου Σου» (τονισμένο μάλιστα σέ ἦχο Δ') καί «Σιγησάτω» σέ ἦχο πλ. Α' καί «Νῦν αἱ Δυνάμεις» τῶν Προηγιασμένων, Κοινωνικά τῶν Κυριακῶν καί τῆς Ἑβδομάδος καθώς καί τοῦ Ἑνιαυτοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ πάντως στίς συνθέσεις, καί αὐτές ἀκολουθοῦν τήν συνθετική φιλοσοφία τοῦ Μπαλασίου Ἱερέως ὅπως ἐξετέθη ἀναλυτικώτατα στόν Α' Τόμο μέ τίς παραδοσιακές γραμμές, τήν ἡσυχαστική ἐξέλιξη τοῦ μέλους καί τήν ἀποφυγή πολλῶν φθορῶν μετάβασης ἀπό τό Διατονικό στό Χρωματικό γένος. Φυσικά,

ὅπως γίνεται ἀντιληπτό, οἱ συνθέσεις ἀνήκουν σέ μίαν ἄλλην ἐποχή καί εἶναι κατά πολὺ ἐκτενέστερες τῶν ἀντίστοιχων σημερινῶν.

Σημειωτέον, ὅτι σέ ὅλα τὰ Χερουβικά (πλὴν αὐτῶν τῆς Μ. Πέμπτης, τοῦ Μ. Σαββάτου καί τῶν Προηγιασμένων) μέσα στήν φράση «Ὡς τόν Βασιλέα» παρελβάλλεται κράτημα «Τεριρέμ» καί μετὰ ὁλοκληρώνεται ἡ φράση ἐνῶ σέ ὅλα τὰ Κοινωνικά ὑπάρχει κράτημα εἴτε «Νενανώ» εἴτε «Τεριρέμ» ἀνάλογα μέ τήν περίπτωση.

Σχετικά μέ τήν ομάδα ἡ ὁποία ἐργάσθηκε γιά αὐτόν τόν Τόμο, σέ γενικές γραμμές εἶναι ὅσοι ἐργάσθηκαν καί γιά τόν Α' (ἀπαρίθμηση;) μέ τήν ἐξαίρεση τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου Χρήστου Τσακίρογλου ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τίς διορθώσεις γιά τόν Β' Τόμο. Συγκεκριμένα, τήν σελιδοποίηση καί τήν ἐπιμέλεια τῆς ἔκδοσης ἀνέλαβε ὅπως καί στόν Α' Τόμο ὁ Λεωνίδας Τσούκαλας, Καθηγητής Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί Ἱεροψάλτης ἐνῶ τήν φιλολογική ἐπιμέλεια καί τίς διορθώσεις γιά τόν πρόλογο ἀνέλαβε ὁ Πέτρος Γαλάνης, Φιλόλογος, Ἱεροψάλτης καί Γραμματέας τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Πατρῶν καί Περιχώνων «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός».

Δέν θά μπορούσα τέλος νά μὴν εὐχαριστήσω καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πατρῶν κ.κ. Χρυσόστομο γιά τήν πατρική στοργή καί τό ἐνδιαφέρον μέ τὰ ὁποῖα περιβάλλει κάθε ἐκδοτική μου προσπάθεια ὅπως καί τήν συγκεκριμένη, τόν ἀγαπημένο μου Διδάσκαλο στή μουσική καί Πρωτοψάλτη τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Πατρῶν κ. Δημήτριο Γαλάνη γιά τίς σημαντικές παρατηρήσεις του καί τήν καθοδήγησή του γύρω ἀπό τήν ψαλτική ἀλλά καί τήν ἐκδοτική δραστηριότητα καί τέλος τήν ἀγαπημένη μου οἰκογένεια καί ιδίως τήν σύζυγό μου Εἰρήνη γιά τήν ὑπομονή καί τήν στήριξη τήν ὁποία μοῦ ἔχει δείξει ὅλον αὐτόν τόν καιρό.

Πραγματικά, ἡ ἐν λόγῳ ἔκδοση εἶναι τό ἐπιστέγασμα μιᾶς μεγάλης προσπάθειας ἡ ὁποία σχετίζεται μέ τήν ἔρευνα καί τήν καταγραφή σημαντικῶν συνθετῶν τῆς πατρῶας μας μουσικῆς καί αἰσθάνομαι ιδιαίτερα Ὑπερήφανος καθώς μέ τήν βοήθεια τοῦ ἐν Τριάδι Ὑμνουμένου Θεοῦ ἦλθε σέ πέρας καί ἔτι ὠλοκληρώθηκαν τὰ Ἄπαντα τοῦ Μπαλασίου Ἱερέως. Φυσικά, δέν εἶναι αὕτη ἡ τελευταία ἔκδοση καθώς εἶναι ὑπ' ἀτμόν καί ἡ ἔκδοση τοῦ Ἀναστασιματαρίου τοῦ Χρυσάφου τοῦ Νέου καθώς καί ἄλλες ἐκδοτικές προσπάθειες οἱ ὁποῖες πρόκειται νά ἀκολουθήσουν.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Διονύσιος Σταματόπουλος γεννήθηκε στην Πάτρα τόν Νοέμβριο του 1978 όπου κατοικεί μέχρι και σήμερα. Κατάγεται από ιερατική οικογένεια με γονείς τόν π. Ἀθανάσιο (†2019) και τήν Εὐαγγελία Σταματοπούλου.

Τά πρώτα ἐρεθίσματα για τήν ἐνασχόλησή του μέ τήν βυζαντινή μουσική προέρχονται ἀπό τήν ἐνορία τοῦ ἐφημερίου πατέρα του, τόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Παντελεήμονος Προαστείου Πατρῶν στόν ὁποῖον ἤλθε σέ πρώτη ἐπαφή μέ τούς ὕμνους καί τό τυπικό τῆς Ἐκκλησίας.

Σέ ἡλικία 12 ἐτῶν μυήθηκε στήν βυζαντινή ἐκκλησιαστική μουσική λαμβάνοντας μαθήματα κοντά στόν Πρωτοψάλτη τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Πατρῶν κ. Δημήτριο Γαλάνη μέ τήν καθοδήγηση τοῦ ὁποῖου ἔλαβε το 2014 τό δίπλωμα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς μέ βαθμό «Ἀριστα» ἀπό τήν Σχολή τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν «Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας».

Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2014 ἔγινε δεκτός μέ ὑποτροφία τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου στό διετές πρόγραμμα τοῦ τμήματος μεταπτυχιακῆς ἐπιμόρφωσης πάνω στήν Ψαλτική «ΠΕΚΕΜ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός» καί τό 2017 ἔλαβε τό δίπλωμα τοῦ προγράμματος ἐκπονῶντας μέ Ὑπεύθυνο καθηγητή τόν κ. Γεώργιο Κωνσταντίνου, Διδάκτορα τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου ἐργασία πάνω στό Ὀκτάηχο Χερουβικό τοῦ Πέτρου Μπερεκέτου.

Ὑπήρξε μέλος τοῦ Βυζαντινοῦ Χοροῦ «Κλεῖδα» ἀπό το 2013 μέχρι τό 2017.

Ἀπό το 1993 μέχρι καί σήμερα ὑπηρετεῖ τήν Βυζαντινή Μουσική ὡς ἱεροψάλτης σέ ναούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν. Ἀπό τόν Δεκέμβριο τοῦ 2014 μέχρι καί τόν Ἀπρίλιο τοῦ 2016 ὑπηρέτησε ὡς Πρωτοψάλτης τό ἀναλόγιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Γλαύκου Πατρῶν ἐνῶ ἀπό τόν Ἀπρίλιο τοῦ 2016 μέχρι καί σήμερα εἶναι Λαμπαδάριος στόν Ἱερό Ναό Ἀγίας

Βαρβάρας Πατρῶν μέ Πρωτοψάλτη τόν διδάσκαλό του καί μέντορά του στήν μουσική τέχνη κ. Δημήτριο Γαλάνη.

Άπό τό 2013 μέχρι τό 2018 παρακολούθησε μαθήματα φωνητικής μέ τόν κ. Βασίλειο Σακκαλή, Πρωτοψάλτη τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου καί Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου Πατρῶν καί καθηγητή Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί Μονωδίας στό Εὐρώπιο ὠδεῖο Πατρῶν.

Διδάσκει τήν βυζαντινή μουσική ἀπό τό 2015 ἀπό τήν θέση τοῦ καθηγητοῦ στό Ὁδεῖο «Σωτηροπούλου» τῆς Πάτρας.

Εἶναι ὁ ἐμπνευστής καί δημιουργός τῆς πλατφόρμας διαδικτυακῶν μαθημάτων βυζαντινῆς μουσικῆς μέ τήν ἐπωνυμία «Μαθήματα Βυζαντινῆς Μουσικῆς Πέτρος Μπερεκέτης».

Ἔχει ἐκδώσει τόν Α' Τόμο τῶν Ἀπάντων τοῦ Μπαλασίου Ἱερέως καί Νομοφύλακος (Πάτρα, Ἀπρίλιος 2019).

